

Netopýří kolonie na Vysočině

12.8.2022 - Eva Neuwirthová | Krajský úřad Kraje Vysočina

Pracovníci odboru životního prostředí a zemědělství z Krajského úřadu Kraje Vysočina každoročně organizují v Heřmani úklid prostor kopule, zvonice a trámů od netopýřího trusu. Trus netopýřů má vysokou koncentraci čpavku, proto dřevěné konstrukce staveb, kde se netopýři ukrývají, musí být chráněné igelity či deskami, aby agresivní trus neničil dřevěné konstrukce, ale zároveň nesmí být dřevěné konstrukce chemicky ošetřené kvůli zdraví netopýřů. Dřevěné konstrukce bez chemického ošetření jsou náchylné k výskytu dřevokazných hub, a proto musí být věnována zvýšená pozornost jejich údržbě a opravám. Úkryty netopýřů musí být ponechány špatně přístupné jejich predátorům, a to hlavně kunám, lasičkám, kočkám nebo sovám, proto je obtížné i pro ochránce přírody přiblížit se k netopýřům a odklízet prostory, které kolonie obývá.

Další monitorovaná kolonie netopýra velkého se nachází v Biskupicích-Pulkově na půdě školy a kostela. V kolonii na půdě bývalé školy bylo napočítáno asi 50 jedinců a loni to bylo asi 28 jedinců. Je možné, že se sem přesunula část netopýřů z kostela, protože na kostele letos žádní netopýři nebyli. V porovnání s loňským rokem byla velikost zdejší kolonie cca 200 jedinců. V rámci údržby a péče o kolonii s ohledem na zachování kolonie netopýřů je důležité zajistit volný průlet pro netopýry přes věžová okna, opravu žaluzií a okénka u kovových dveří na půdu kostela.

Třetí monitorovaná kolonie netopýřů využívá prostory za okenicemi hradu Roštejn. Jedná se o drobné shluky desítek jedinců kriticky ohrožených netopýřů černých. V letošním roce byl nalezen pouze jediný shluk, což může souviset se skutečností, že okenice byly kompletně vyměněny za nové.

Netopýři jsou podřád savců z řádu letouni. Nejvýznamnějším znakem netopýřů jsou blány, které se vyvinuly z předních končetin. Díky nim jsou netopýři jedinými savci, kteří dokáží létat, proto se jim někdy říká létající veverky a mohou dosáhnout rychlosti 20-50 km/h. Netopýři vidí černobíle. Oči většiny druhů jsou sice malé a špatně vyvinuté, ale netopýři s nimi vidí. Živí se především hmyzem a jsou aktivní v noci nebo za soumraku, proto se sčítání jedinců v koloniích provádí během dne. V noci se netopýři orientují podle tzv. netopýřího radaru neboli echolokace. Tento radar(sonar) pracuje na principu ultrazvukových vln. Netopýři jsou dlouhověcí a některé druhy se mohou dožít i věku přes 40 roků, přitom však mají poměrně nízkou plodnost. Rodí jen jedno mládě, protože březí samice by nemohla létat se zátěží vyššího počtu vyvíjejících se plodů v těle. Zvýšené úhyny mají proto na počty netopýřů těžké dopady a obnova populací je i po odstranění rizik pomalá.

Některé druhy netopýřů, např. netopýr ušatý se brání predátorům lstí. Podle vědců tyto netopýři dokáží napodobovat bzučení hmyzu (vosy, včely). Zvuk používají, když jsou v nebezpečí, odborníci soudí, že se jím snaží odstrašit sovy.

Netopýři sehrávají globálně v přírodě důležitou roli. Například hmyzožravé druhy jsou přirozenými nepřáteli druhů hmyzu s noční aktivitou a také pomáhají zemědělcům chránit jejich úrodu před škůdci.

Každý z nás může netopýřům pomoci i na vlastní zahradě, za což se odvděčí likvidací přemnoženého hmyzu. Důležité zásady jsou:

- Nepoužívat chemikálie.
- Pokud se letní kolonie usadí na půdě či ve stodole, ponechat jí stále volný průlet ven i dovnitř.

- Vyvěšovat netopýří budky čili netopýrovníky.

https://www.kr-vysocina.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id=4115033&id_org=450008